

Kovalchuk I. ORGANIZATION OF PEDAGOGICAL COOPERATION AS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL QUALITIES OF TEACHERS OF TECHNOLOGIES IN POST-GRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION

Actuality and essence of concept pedagogical cooperation are certain in the article. The psychologo-pedagogical and methodical aspects of organization of pedagogical cooperation are exposed in postgraduate pedagogical education. Description of different aspects of teacher's pedagogical position of a personality choice, professional internals, logic of behavior, ideology, readiness to the innovations, overcoming of negative stereotypes, is reflected in that, is given. It is noticed that in organization of pedagogical cooperation an important role belongs to the teacher.

The characteristics and peculiarities of formation of the «Subject to Subject» model of social relationships relations are distinguished. Basic directions of changes in pedagogical position of audience and difficulties that can prevent to innovative approaches in educational activity are certain, which are the shared resources of educational activities.

The system of modern transformations with respect to the activities of a group of students as a single system, which is where the important aspects: involvement of each participant in the interactive process of discussing, analyzing, interpreting events; focus on the self-organization of educational activities, while carrying out various social roles.

Building such a way interaction of all participants of pedagogical process involves activation of emphasis on internal determinants of professional development, promotes the continuous professional self-improvement. Considered the author of the process of pedagogical interaction is the benchmark in the organization of educational process in the practice of postgraduate education.

Keywords: development of professional qualities; model of subject-subject mutual relations; pedagogical cooperation; pedagogical position of teacher; position of group; position of listener.

Рецензенти

Романенко М.І. – д. філософ. н., проф.,

Братаніч Б.В. – д. філософ. н. проф.

Стаття надійшла до редакції 21.10.2015

Прийнято до друку 22.10.2015

УДК 378:37.004

С. М. Процька

ORCID iD 0000-0002-9212-8700

ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ ФІЛОЛОГІЇ

Розкрито роль хмарних технологій у формуванні професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання; обґрунтовано доцільність використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей майбутніх філологів в умовах інформатизації освіти; наведено практичні аспекти педагогічного використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей бакалаврів філологів під час вивчення навчальних дисциплін педагогічного циклу у вищих навчальних закладах; окреслено сутнісні характеристики базових понять дослідження.

Ключові слова: бакалаври філологи; інформатизація освіти; комп'ютерно орієнтоване середовище навчання; професійні компетентності; хмарні технології.

Вступ. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця в умовах впровадження сучасних інформаційних технологій у практику освітнього процесу є одним з ключових пріоритетів розвитку вищої освіти сучасної України. Так, стратегічно важливим напрямом в системі вищої освіти вважаємо, організацію та впровадження комп'ютерно орієнтованого середовища навчання, яке створює нові можливості для реалізації

особистісного потенціалу майбутнього фахівця з вищою освітою.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури виявлено, що в Україні надається належна увага дослідженню проблем інформатизації освіти, застосування в освітньому процесі навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій, формуванню в освітніх установах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання.

Актуальні аспекти означених проблем висвітлено у працях В. Ю. Бикова, В. І. Бобрицької, М. І. Жалдака, Н. В. Морзе, О. В. Співаковського, О. М. Спіріна, Ю. В. Триус та інших. Проте дослідження проблем застосування хмарних технологій у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців з вищою освітою, зокрема бакалаврів філологів, в умовах інформатизації освіти проводилися фрагментарно, що обґрунтовує актуальність їх здійснення з урахуванням сучасних викликів інформаційного суспільства.

Мета статті – обґрунтувати доцільність використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей майбутніх філологів в умовах інформатизації освіти.

Для досягнення мети визначено такі завдання: розкрити роль хмарних технологій у формуванні професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання; навести практичні аспекти педагогічного використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей бакалаврів філологів у вищих навчальних закладах.

Формування професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах інформатизації освіти. Стратегічні завдання реформування вищої освіти на національному рівні полягають в інформатизації освітнього процесу, що сприяє переходу до гнучкої ступеневої системи підготовки фахівців; піднесенню вищої освіти України на міжнародний рівень та її інтеграцію в європейський простір (Сисоєва С. О., 2011).

Узагальнюючи точки зору вчених на сутнісні характеристики процесу формування інформаційного суспільства, поділяємо їх висновки про те, що інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) все більше проникають в різні сфери життя, науки, освіти, виробництва, що вимагає від фахівців відповідних знань та вмінь їх застосовувати (Бобрицька В. І., Глушак О. М., 2014, с. 1-2). Передусім зазначимо, що наша дослідницька позиція суголосна з науковою думкою Бобрицької В. І., яка відзначає, що актуальність інформатизації освіти пов'язана з тим, що в теперішній час спостерігається стала залежність між успіхами у навчанні студентської молоді та якістю їхньої підготовки щодо застосування ІКТ, їх ІКТ-компетентності, що реалізується за рахунок поліпшення ефективності, інтенсивності й інструментальності, зниження трудомісткості процесів використання інформаційного ресурсу у освітньому процесі ВНЗ. Дослідниця наголошує, що одним із чинників, який суттєво впливає на вдосконалення професійної підготовки бакалаврів філологів, є зміст і структура освітнього середовища як засобу формування їх професійних компетентностей. Тому важливою умовою проектування комп'ютерно орієнтованого освітнього середовища є його відкритість і постійне розширення можливостей, а отже, застосуван-

ня засобів ІКТ створює реальне підґрунтя для реалізації цієї умови (Бобрицька В. І., 2011, с. 36; Бобрицька В. І., 2015, с. 280).

Зазначимо, що всі інноваційні зміни, передусім, залежать від самого студента, його творчого потенціалу, креативності, готовності до безперервної самоосвіти, потреб у професійному зростанні, гнучкості соціально-педагогічного мислення, гуманістичної спрямованості особистості. На нашу думку, важливим для бакалаврів філологів є набуття відповідних професійних компетентностей у умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання, в якому навчання відбувається на засадах всебічного врахування їх індивідуальних потреб і можливостей, вимог інформатизованого суспільства. Як вважає В. Ю. Биков, ці зміни формують новий пріоритет вищої освіти, так званої ІКТ-орієнтованої освіти, тобто освіти, що відображає світові тенденції розвитку освітніх систем, передбачає широке, комплексне та ефективне застосування ІКТ при реалізації як власних внутрішньо системних функцій (навчальної, наукової та управлінської), так і зовнішніх функцій для здійснення взаємозв'язків з оточуючим систему освіти середовищем; спрямована на реалізацію принципів відкритої освіти, поступово набуваючи її характерних змістово-технологічних рис (Биков В. Ю., 2009, с. 63-65). Отже, комп'ютерно орієнтоване середовище навчання ВНЗ має потужний потенціал для розв'язання на більш ефективній основі низки загальних педагогічних і психологічних завдань формування професійних компетентностей бакалаврів філологів.

Теоретично значущим для розв'язання завдань нашого дослідження є висновки вчених, що нові соціальні сервіси спростили процес створення і публікації матеріалів у глобальній мережі Інтернет. Тепер кожен може не тільки отримати доступ до світлин, відеофайлів, текстів, а й узяти участь у їх редагуванні та створенні власного мережного контенту. За допомоги сервісів Веб 2.0 контент створюється мільйонами людей. Вони розробляють і розміщують у мережі нові тексти, світлини, малюнки, музичні файли. При цьому спілкування між людьми все частіше відбувається не у формі прямого обміну відомостями, а у формі спостереження за діяльністю в мережі (Литвинова С. Г., Спірін О. М., Анікіна Л. П., 2015, с. 4-5; Mikropoulos T. A., Natsis A., 2011, s. 770-772).

Розглядаючи потенціал комп'ютерно орієнтованого середовища навчання як засобу формування професійних компетентностей у бакалаврів філологів, важливо вказати на значущість у цьому процесі хмарних технологій або хмарних обчислень (Cloud computing), які є елементом комп'ютерно орієнтованих систем і засобів навчання (Бобрицька В. І., Процька С. М., 2013). У зазначеному контексті, цінною для нас є думка Жук Ю. О. про сутність терміну «хмарні технології» як технології, яка надає користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних

ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервіса, що за умови підключення до Інтернету уможливує виконання складних обчислень, опрацювання даних з використанням потужності віддаленого сервера (Жук Ю. О., 2001). Варто відзначити дослідження науковців щодо переваг хмарних технологій (Кух А. М.; Литвинова С. Г., Спірін О. М., Анікіна Л. П., 2015, с. 4-5). Зокрема, застосування хмарних технологій у ВНЗ може дати економію засобів на придбання програмового забезпечення (використання технології Office Web Apps (Office on-line)); зниження потреби в спеціалізованих аудиторіях (в будь-якій аудиторії можна організувати сучасний освітній процес, використовуючи ноутбуки і безпроводну мережу); можливість виконання багатьох видів діяльності, контролю і оцінки досягнень студентів on-line; відкритість освітнього середовища для тих,

хто навчає (викладач), і тих, хто навчається (студент). Крім того, засоби і технології інформаційно-комунікаційних мереж, в тому числі Інтернет, утворюють комп'ютерно орієнтовану платформу освітнього процесу вивчення навчальних дисциплін у вищій школі.

Успішний досвід розв'язання проблеми застосування студентами філологічних спеціальностей хмарних технологій у своїй фаховій підготовці є у Київському університеті імені Бориса Грінченка. Зокрема, у процесі вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка загальна», під час проведення семінарських занять для студентів ОКР «бакалавр» напряму підготовки «Філологія», викладач для залучення всієї цільової аудиторії і при цьому швидкого оцінювання підготовки усіх студентів, може використовувати хмарні сервіси Office 365 (див. Рис. 1.).

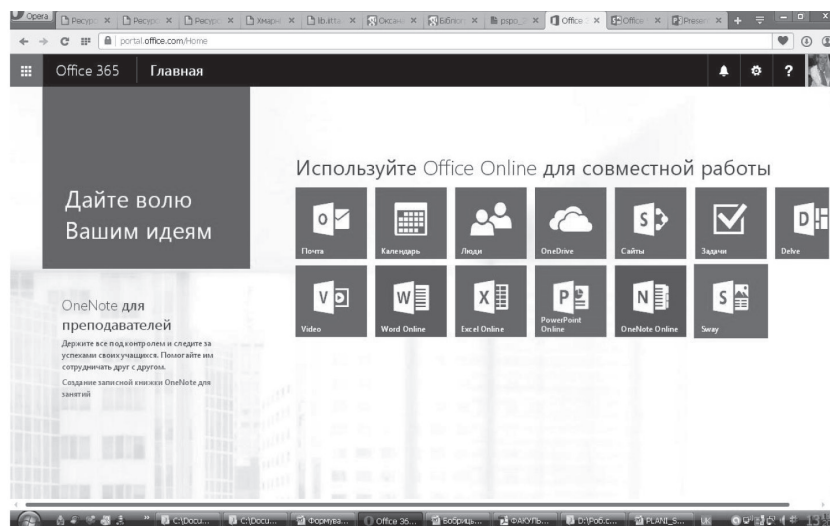

Рис. 1. Стартова сторінка (вікно) хмарного інтернет-сервісу Office 365

Наприклад, PowerPoint Online є програмою для створення і демонстрації електронних презентацій он-лайн, за допомогою яких семінари набувають інтерактивності, адже кожен студент заповнює певною підготовленою інформацією свій слайд, що відкриває викладачеві відразу ж глобальну картину

його підготовки у даний момент до визначеної теми. Так, до теми «Педагогіка і сучасність» студентам було запропоновано розділитися на групи по 5-6 чоловік і розкрити своє бачення ролі педагогіки в системі наук про людину (див. Рис. 2.).

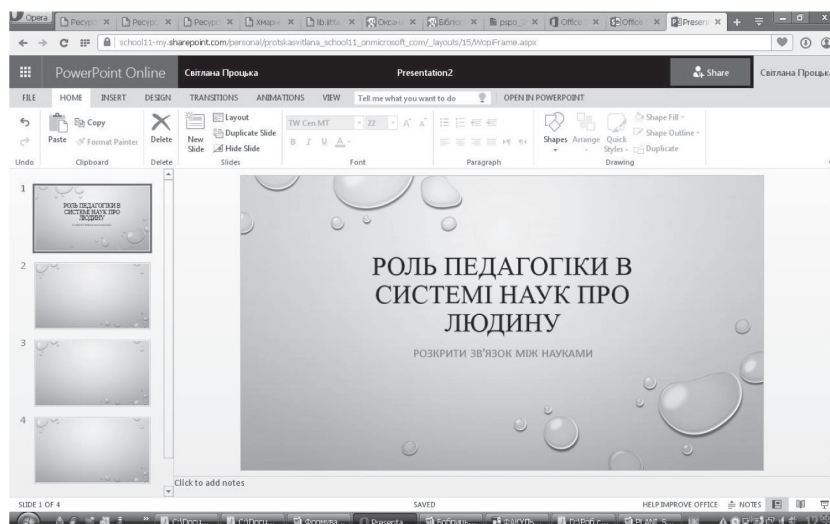

Рис. 2. Зразок спільного доступу PowerPoint Online

На нашу думку, цікавим та ефективним є використання текстового документа, який в подальшому можна переглядати і редагувати засобами хмароорієнтованого додатка Microsoft Word Online (див. Рис. 3). Можливості цього додатка зменшують час перевірки основних термінів до відповідної теми. Наприклад, під час розгляду теми «Теорія виховання: сутність, мета, закономірності, фактори, принци-

пи, правила, компоненти» використовуючи шаблон у вигляді зошиту, одночасно всі бакалаври філологи повинні дати визначення термінам за запропонованим списком викладача (принципи виховання, методи виховання, засоби виховання тощо), що дає цілісну картину розуміння студентами основних дефініцій.

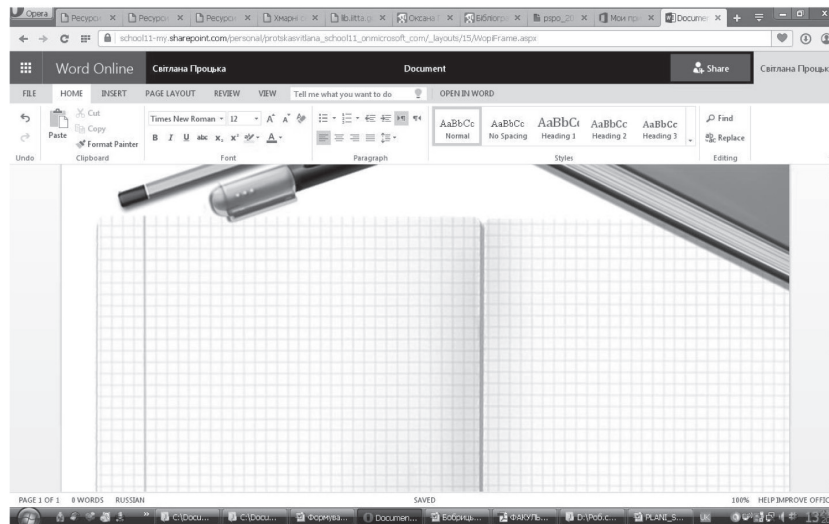

Рис. 3. Зразок спільного доступу Microsoft Word Online

Викладене свідчить про те, хмарні сервіси дають можливість використовувати різноманітні гаджети (ноутбуки, планшети, звичайні комп'ютери) і не залежати від типу операційної системи. Розгорнуте хмаро орієнтоване навчальне середовище нагадує за своєю суттю віртуальну машину з необмеженими можливостями співпраці, комунікації, кооперації та онлайн-овітнього процесу. У комплексі це сприяє забезпеченню позитивних змін в системі вищої освіти, а саме розв'язанню проблем формування професійних компетентностей у бакалаврів філологів засобами хмарних технологій.

Висновки. Враховуючи специфіку майбутньої професійної діяльності бакалаврів філологів важливо зазначити, що застосування хмарних технологій створює для них на етапі набуття професії умови, важливі для формування індивідуальних професійно орієнтованих мотивів, цінностей, набуття знань, умінь та досвіду, розвитку здібностей, творчих нахилів; надає новітні підходи до навчальної комунікації, співпраці та співробітництва. Отже, враховуючи результати цієї наукової розвідки, вважаємо, що хмарні

технології у формуванні професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах інформатизації освіти відіграють вагомий роль для сучасної системи вищої освіти. Наведені практичні аспекти педагогічного використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей бакалаврів філологів під час вивчення дисциплін педагогічного циклу в умовах інформатизації освіти підтверджують, що використання сучасних ІКТ уможливорює реалізацію соціального запиту суспільства щодо підготовки бакалавра філолога, тобто формування професійно компетентного конкурентоспроможного фахівця освітньої сфери, мобільного, здатного вирішувати нестандартні фахові завдання, самовдосконалюватися, застосовувати ІКТ як у професійній діяльності, так і повсякденній.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розробленні педагогічних умов здійснення моніторингу результатів застосування хмарних технологій в освітньому процесі вищих навчальних закладів, зокрема й під час професійної підготовки бакалаврів філологів.

Література

1. **Биков В. Ю.** Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
2. **Бобрицька В. І.** Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вищій педагогічній освіті // Педагогічна освіта : теорія і практика. Педагогіка. Психологія. – 2011. – № 16 (2) – С. 35 – 39.
3. **Бобрицька В. І.** Освітня політика України у сфері інформатизації освіти / В. І. Бобрицька // Освітня політика: філософія, теорія, практика [монографія] / За ред. В. П. Андрущенка; Авт. кол. : В. П. Андрущенко, Б. І. Андрушин, В. І. Бобрицька, Р. М. Вернидуб та ін. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 273-316.

4. **Бобрицька В. І., Глушак О. М.** Основи інформаційної культури бакалаврів з філології: навч.-метод. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. І. Бобрицька, О. М. Глушак. – Полтава : Поліграфічний центр «Скайтек», 2014. – 116 с.
5. **Бобрицька В. І., Процька С. М.** Комп'ютерно орієнтоване середовище навчання як засіб формування професійних компетентностей у майбутніх учителів [Електронний ресурс] / В. І. Бобрицька, С. М. Процька // Міжнародний семінар «Хмарні технології в освіті» (20 грудня 2013 р.) – Режим доступу : <http://tmn.ccjournals.eu/index.php/cte/2013>
6. **Жук Ю. О.** Педагогічні програмні засоби як ринковий продукт [Електронний ресурс] / Ю. О. Жук, О. М. Соколюк // Інформаційні технології і засоби навчання. Електронне наукове фахове видання. – 2001. – Вип. 1. – Режим доступу : www.ime.edu-ua.net/em1/emg.html.
7. **Кух А. М.** Лабораторна робота №1. Хмарні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kukh.ho.ua/kurs/KITON/H1.pdf>.
8. **Литвинова С. Г., Спірін О. М., Анікіна Л. П.** Хмарні сервіси Office 365 : навчальний посібник / С. Г. Литвинова, О. М. Спірін, Л. П. Анікіна. – Київ : Компрінт, 2015. – 170 с.
9. **Сисоєва С. О.** Вища освіта України: реалії сучасного розвитку : [монографія] / С. О. Сисоєва, Н. Г. Батечко ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К. : ВД ЕКМО, 2011. – 344 с.
10. **Mikropoulos T. A., Natsis A.** Educational virtual environments: A ten-year review of empirical research (1999–2009). *Computers & Education* 56 (2011) 769-780. DOI: 10.1016/j.compedu.2010.10.020

Процька С. Н. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБЛАЧНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БАКАЛАВРОВ ФИЛОЛОГИИ

Раскрыта роль облачных технологий в формировании профессиональных компетенций бакалавров филологов в условиях компьютерно ориентированной среды обучения; обоснована целесообразность использования элементов облачных технологий для формирования профессиональных компетенций будущих филологов в условиях информатизации образования; приведены практические аспекты педагогического использования элементов облачных технологий для формирования профессиональных компетенций бакалавров филологов при изучении учебных дисциплин педагогического цикла в высших учебных заведениях; очерчены сущностные характеристики базовых понятий исследования.

Ключевые слова: бакалавры филологи; информатизация образования; компьютерно ориентированная среда обучения; облачные технологии; профессиональные компетентности.

Protska S. USE OF THE CLOUD TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES BACHELORS PHILOLOGISTS

The article is represented the role of the cloud technologies in the formation of professional competencies of bachelors philologists in the conditions of computer-based learning environment; substantiates the feasibility of the using the cloud technology elements for the formation of professional competences of the future philologists in the conditions of the computer-based environment; the practical aspects of teaching elements using the cloud technology to create professional competences bachelors philologists in the studying the subjects of the pedagogical cycle in terms of the education informatization. The specificity of the future careers bachelors philologists is given as important to note that the using of the cloud technology and put them at the stage of an occupation conditions, important for the formation of professionally oriented individual motives, values, acquisition of knowledge, skills and experience, development abilities, creative inclinations; provided new approaches to the educational communication, collaboration and cooperation. The cloud-oriented learning environment is expanded the reminiscent inherently virtual machine with unlimited possibilities of cooperation, communication, cooperation and online educational process. This enables implementation of social is demanded of society on bachelor philologist, that is, the formation of professionally competent professional competitive educational sector, mobile, able to solve non-standard professional task, cultivate, how to apply ICT in professional activity and everyday. All innovative changes, primarily is depending on the bachelors philologists, they creativity, creativity, willingness to continuous self-education requirements for professional growth, flexibility socio-pedagogical thinking, humanistic orientation of the individual.

Keywords: bachelor philologists; cloud technologies; computer-oriented learning environment; informatization of education; professional competence.

Рецензенти

Бобрицька В. І. – д. пед. н., проф.,
Чернуха Н. М. – д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2015
Прийнято до друку 22.10.2015